

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/105/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2514204316
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2514204316.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Renáta Gavalcová a sudcov: JUDr. Martin Holíč a JUDr. Bibiána Ťažiarová v právnej veci žalobcu: DPS financial consulting, s.r.o., so sídlom Mikovíniho 10, Trnava, IČO: 46 713 930, zastúpeného splnomocnencom: advoconsulting s.r.o., so sídlom Tamaškovičova 17/2742, 917 01 Trnava, IČO: 47 253 428, proti žalovanej: H. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. ulica XX/XX, T., o zaplatenie 182,18 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 8. novembra 2016, č.k. 15C/188/2014-82 takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 708 ods. 1, § 710, § 497 ObZ, § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb., § 52 ods. 1, § 52 ods. 2, 3, § 54 ods. 1, 2, § 48 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, 2, § 101, § 107 OZ, § 5b zákona č. 250/2007 Z.z.

3. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k právnenému záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne. Žalobca si nárok na zaplatenie žalovanej sumy uplatňuje zo zmluvy o bežnom účte č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 26.3.2004 a zmluvy o kontokorentnom úvere č. XXXXXXXXXXXX/X/X zo dňa 17.3.2005, uzatvorenými medzi žalovanou a právnym predchodcom žalobcu, pričom pohľadávky z týchto zmlúv boli na žalobcu prevedené (singulárnou sukcesiou) na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 27.09.2013. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou vznikol záväzkový právny vzťah na základe uzatvorenej zmluvy o bežnom účte zo dňa 26.03.2004 a zmluvy o kontokorentnom úvere zo dňa 17.03.2005, teda zmlúv v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka (tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom). Svojim charakterom je nutné tieto zmluvy považovať nie len za tzv. obchodné zmluvy (absolútne obchodno-záväzkové zmluvy), ale i za spotrebiteľské zmluvy (čo sa navzájom nevylučuje), resp. typovú zmluvu a spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 23a ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, a to z toho dôvodu, že ich obsah bol pre žalovanú právnym predchodcom žalobcu vopred pripravený, pričom žalovaná nemala možnosť obsah týchto zmlúv žiadnym spôsobom ovplyvniť. Súčasne je súdu z jeho činnosti známe, že takéto zmluvy (o bežnom účte, kontokorentnom úvere) právny predchodca žalobca uzavieral vo viacerých prípadoch, čo s prihliadnutím na § 186 ods. 1 CSP nie je potrebné dokazovať. Z dikcie ustanovenia § 23a ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa je zrejmé, že za spotrebiteľskú, resp. typovú zmluvu možno označiť každú zmluvu, ktorej charakteristickým

znakom je, že sa uzaviera vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Takéto posúdenie zodpovedá aj ustálenej rozhodovacej praxi (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 23Co/197/2016 zo dňa 13.06.2016, Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/90/2016 zo dňa 12.10.2016), od ktorej súd prvej inštancie nemal dôvod sa odkloniť. Z dokazovania mal súd ďalej preukázané, že právny predchodca žalobcu od predmetných zmlúv (o bežnom účte a kontokorentnom úvere, obe č. XXXXXXXXXXXX) písomne odstúpil dňa 23.07.2011, pričom toto odstúpenie nadobudlo účinnosť dňom doručenia žalovanej, t.j. dňom 26.07.2011. Súd pritom vychádzal z tvrdenia žalobcu o dátume doručenia odstúpenia od zmlúv, toto nebolo rozporované protistranou. Bolo sa preto potrebné zaoberať právnymi účinkami tohto odstúpenia od zmlúv. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na to, že sa jedná o posúdenie právneho vzťahu ako spotrebiteľského, v súlade s § 54 ods. 1 OZ preto aplikoval úpravu obsiahnutú v občianskom práve, a to v § 48 Občianskeho zákonníka. Súd sa s poukazom na ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. musel zaoberať ex offo otázkou premlčania uplatneného nároku. V danom prípade platí osobitná premlčacia doba v dĺžke dva roky, pretože súd je toho názoru, že žalobca sa v prejednávanej veci domáha vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovanej, pretože sa jedná o plnenie, ktoré vyplýva z odpadnutého právneho dôvodu. Týmto právnym dôvodom, ktorý odpadol, je zmluva o bežnom účte a zmluva o kontokorentnom úvere, ktoré boli zrušené v zmysle § 48 ods. 2 OZ z dôvodu odstúpenia od zmlúv z iniciatívy právneho predchodcu žalobcu. Objektívny začiatok plynutia premlčacej doby pri vydaní plnenia z bezdôvodného obohatenia (v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) nastáva dňom, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, čo v prejednávanej veci bolo dňa 26.07.2011, t.j. deň nadobudnutia účinnosti odstúpenia od predmetných zmlúv a dvojročná premlčacia doba uplynula teda 26.07.2013. V deň podania žaloby (jej doručenia na súd), t.j. 13.06.2014, už dvojročná premlčacia lehota teda uplynula. Keďže došlo k premlčaniu hlavného záväzku (istiny), došlo aj k premlčaniu príslušenstva - úroku z omeškania, preto súd nemohol žalobe vyhovieť a túto musel z dôvodu premlčania zamietnuť v celom jej rozsahu. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol aj bez návrhu (§ 262 ods. 1 CSP) tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal, pričom postupoval v zmysle § 255 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP, nakoľko konanie bolo v časti úroku z omeškania zastavené na základe čiastočného späťvzťatia žaloby žalobcom, teda v tejto časti žalobca v zmysle § 256 ods. 1 CSP procesne zaviniel zastavenie konania a náhrada trov v tejto časti patrí protistrane (pozn. súdu - možno hodnotiť ako neúspech žalobcu). Vzhľadom však na to, že žalovanej žiadne preukázateľné trovy v tomto konaní nevznikli, súd prvej inštancie rozhodol, že jej náhradu trov konania nepriznáva, a to aj s prihliadnutím na hospodárnosť konania v zmysle Čl. 17 CSP.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok súdu zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov konania, resp. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Odvolateľ zastáva názor, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a to najmä z dôvodov, že v zmysle ustanovenia § 261 v spojení s ustanovením § 263 ObZ účinného v čase podpisu zmluvy o úvere vyplýva, že treťou časťou Obchodného zákonníka sa musia spravovať všetky záväzkové vzťahy vzniknuté zo zmluvy o úvere i bez ohľadu na povahu účastníkov takejto zmluvy, pričom na tomto závere nič nemení ani ustanovenie § 52 ods. 1 OZ v spojení s ustanovením § 871j citovaného zákona tak, ako to uviedol súd prvej inštancie. Ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy Obchodného práva, bolo do textu Občianskeho zákonníka implementované zák. č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa s účinnosťou od 1.4.2015. Predmetné ustanovenie nie je procesným, ale hmotnoprávnym, jeho účelom je určenie právneho rámca pre úpravu právnych vzťahov, ktorých účastníkom je spotrebiteľ. V zmysle § 879p prechodných ustanovení k úpravám Občianskeho zákonníka účinným od 1.4.2015, ust. § 53 ods. 4 písm. s) a t), § 53 ods. 7 a § 614a sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.6.2014, vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky vzniknuté pred 13.6.2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12.6.2014, ak nie je ustanovené inak. Z uvedeného vyplýva, že len výslovne určené ustanovenia Občianskeho zákonníka čiastočne pôsobia aj na právne vzťahy vzniknuté pred 13.6.2014. Nové znenie ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka medzi tieto ustanovenia nepatrí, preto je odvolateľ presvedčený, že účinky tohto ustanovenia na akékoľvek právne vzťahy začínajú pôsobiť až odo dňa jeho účinnosti, teda od 1.4.2015. Keďže predmetné konanie začalo dňa 11.6.2014, teda pred účinnosťou citovaného ustanovenia, na vzťah medzi žalobcom a žalovaným sa v danom prípade v plnom rozsahu aplikujú ustanovenia Obchodného

zákonníka a to aj o premlčaní. Doplnil, že cit. ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka implementované novelou je reakciou na mäťúcu rozhodovaciu prax súdov SR. Podľa jednej línie má mať v obdobných prípadoch prednosť úprava v zmysle Občianskeho zákonníka a podľa druhej v prípade tzv. absolútneho obchodu, úprava Obchodného zákonníka. Doplnil, že ustanovenia o premlčaní, či už podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka nie je možné považovať za výhodnejšie len pre jednu stranu, keďže pôsobia na obe strany zmluvného vzťahu rovnako. Podotkol, že rozhodovacia činnosť súdov SR nie je formálnym prameňom práva. Podľa odvolateľa je nesprávne, ak prvoinštančný súd aplikoval na výlučne obchodnoprávny vzťah, aj keď spotrebiteľského charakteru úpravu Občianskeho zákonníka, keďže na jeho aplikáciu nemôže stačiť samotný fakt, že predmetný vzťah pochádza zo spotrebiteľskej zmluvy. Súd mal teda aplikovať normy obchodného práva tak na posúdenie odstúpenia od zmluvy, ako aj na premlčanie. Keďže lehota splatnosti pohľadávky právneho predchodcu žalobcu uplynula dňa 2.8.2011, začala štvorročná premlčacia lehota plynúť od 3.8.2011 a márne by uplynula 3.8.2015. Keďže návrh bol súdu doručený dňa 12.6.2013, teda pred uplynutím premlčacej lehoty, nemohlo dôjsť k jeho premlčaniu. V závere poukázal na negatívny vplyv nesprávnej aplikácie ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa. Tým, že dlžník je postupom podľa tohto ustanovenia dodatočne zbavovaný zodpovednosti za neplnenie jeho splatných záväzkov aj za jeho pasívny prístup odo dňa vzniku dlhu. Takto prehnane vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa dlžníka, ktorý si neplnil povinnosti vyplývajúce zo záväzku vo vzťahu s veriteľom, nemôže mať pozitívny výchovný efekt na jeho prípadné budúce vstupovanie do akýchkoľvek záväzkových vzťahov a plnenie z nich vyplývajúcich povinností.

5. Žalovaná odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadрила.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na príp. vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže je dôvodné rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP.

7. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcu je predmetom odvolacieho konania a podstatnou spornou otázkou, či súd prvej inštancie právne správne vec posúdil, keď uplatnený nárok zamietol a na premlčanie aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka, pričom postupoval podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. Nebolo pritom pochybným, že zmluva o kontokorentnom úvere, ktorú uzavrela žalovaná ako dlžník s právnym predchodcom žalobcu Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava ako veriteľom dňa 17.3.2005 a zmluva o bežnom účte uzavretá dňa 26.3.2004 sú v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom a spravujú sa treťou časťou Obchodného zákonníka o obchodných záväzkových vzťahoch a to bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu. Otáznym je, či to platí bezvýnimčne aj vo vzťahu inak spotrebiteľskom.

8. Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatnených nárokov a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na spor aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil a tiež sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd iba konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

9. Ochrana spotrebiteľa obsiahnutá aj v Občianskom zákonníku je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ, vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily, z ekonomickej nerovnosti

a neúmernosti zdrojov (vo veciach spotrebiteľského úveru je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada úver u veriteľa, ktorý má úverovanie v predmete podnikania). Systém ochrany spotrebiteľa zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnomernom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi z hľadiska ako vyjednávacej sily, tak úrovne informovanosti, čo vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv sa vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako tzv. slabšej zmluvnej strany a neprípustnosti zneužívania monopolného postavenia dodávateľov ako tzv. silnej zmluvnej strany. Postavenie slabšej zmluvnej strany vyplýva zo skutočnosti, že spotrebiteľ nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy vopred pripravenej dodávateľom. Vychádza sa z toho, že spotrebiteľ dobromyseľne uzaviera zmluvu a právom očakáva, že dodávateľ ako odborník, "profesionálne znalý podnikateľ" dodáva tovar alebo služby so zárukou kvality.

10. Slovenský právny poriadok upravoval postavenie a ochranu spotrebiteľa najskôr v zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31.12.1992 do 30.6.2007. Jeho ust. § 23a účinné v období od 01.01.2000 do 24.11.2004 zakotvilo tzv. typovú zmluvu, ktorou sa podľa citovaného zákona rozumie zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia typová zmluva nesmie obsahovať a) neprímerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, najmä 1. podmienky, ktoré viažu predaj výrobku na poskytnutie služby na odobratie iného výrobku alebo na prevzatie inej služby, 2. podmienky, ktorými sa podmieňuje predaj výrobku alebo poskytnutie služby s požiadavkou, aby spotrebiteľ zabezpečil pre predávajúceho ďalšieho spotrebiteľa, ktorý s ním uzavrie rovnakú alebo podobnú zmluvu; b) podmienky, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi.

11. S účinnosťou od 25.11.2004 (do 30.06.2007) citovaný zákon v § 23a definoval už spotrebiteľské zmluvy ako zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

12. Nadväzne dňa 01.07.2007 nadobudol účinnosť nový zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z., ktorý v pôvodnom znení v § 3 ods. 3 zakotvil, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka alebo aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Toto znenie bolo účinné až do novelizácie zák. č. 397/2008 Z.z. s účinnosťou od 01.11.2008.

13. Znenie § 52 ods. 1 OZ účinné do 31.12.2007 definovalo spotrebiteľskú zmluvu tak, že spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v 8. časti OZ, ako aj zmluva podľa § 55 OZ, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

14. S účinnosťou od 01.01.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu už definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

15. Hoci podľa gramatického výkladu ustanovenia § 52 ods. 1 OZ v znení účinnom do 31.12.2007 možno dospieť k záveru, že úprava spotrebiteľských zmlúv a teda vo svojej podstate aj ochrana spotrebiteľa má svoje miesto len u zmlúv, ktoré sú upravené v 8. časti OZ, takýto výklad je zjednodušený a nesprávny. Pri výklade tejto občianskoprávnej úpravy je potrebné rešpektovať skutočnosť, že je implementáciou smerníc Európskych spoločenstiev. Zákonom č. 150/2004 Z. z., ktorým sa novelizoval Občiansky zákonník, bola prebratá smernica Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 095, 21/4/1993, str. 29-34) (ďalej len smernica). Túto smernicu je nevyhnutné využívať ako interpretačné pravidlo k ustanoveniam právneho poriadku, upravujúcim režim spotrebiteľských zmlúv. Podľa čl. 1 ods. 1 smernice účelom tejto smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Predmetná smernica definuje spotrebiteľskú zmluvu ako zmluvu uzatvorenú medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, a takto je potrebné vykladať aj ustanovenie § 52 OZ účinné do 31.12.2007. Tiež je nesporné, že predmetné zmluvy sú spotrebiteľskými zmluvami v zmysle § 23a zák. č. 634/1992 Zb. v znení od 25.11.2004, keďže ide o zmluvy uzavreté podľa Obchodného

zákonníka a ich charakteristickým znakom je, že sa uzatvárali vo viacerých prípadoch a je z nich zrejmé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvnil. Zmluvy uzavreté medzi sporovými stranami je teda v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky spotrebiteľskými zmluvami.

16. Úprava v Občianskom zákonníku je chápaná ako všeobecná úprava spotrebiteľských zmlúv a na určité druhy spotrebiteľských zmlúv (napr. zmluva o spotrebiteľskom úvere) sa aplikuje aj ďalšia podrobnejšia a špecifickejšia úprava uvedená v iných právnych predpisoch. Za takéhoto stavu je nanajvýš nelogické vytvárať dva režimy spotrebiteľských zmlúv, kde na jedny sa bude aplikovať všeobecná úprava v OZ a spotrebiteľovi sa bude poskytovať ochrana vyplývajúca z týchto ustanovení, kým na iné spotrebiteľské zmluvy sa táto všeobecná úprava aplikovať nebude.

17. Po zhrnutí týchto skutočností možno dospieť len k záveru, že predmetné zmluvy sú zmluvami spotrebiteľskými, na ktoré je nevyhnutné použiť ustanovenia § 52 až 54 OZ.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ, jedná sa o vzťah občianskoprávny. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd pri skúmaní každej otázky má aplikovať právnu úpravu, ktorá je priaznivejšia pre žalovaného ako spotrebiteľa. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a žalovaným je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávných ako aj v obchodnoprávných vzťahoch.

19. Nemožno opomenúť ani ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútného obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázkach, ktorá sú na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

20. Ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj v znení účinnom do 31.12.2014 treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce nevyžaduje transpozíciu v prípade dualistickej úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ). Odvolací súd poznamenáva, že aj právna úprava v Občianskom zákonníku dopadá na obidve strany v súlade s princípom rovnosti, no je citlivejšia, zohľadňuje aspekt informovanosti spotrebiteľa, explicitne priznáva rovnaké práva aj ručiteľovi, garantuje efektívnejšie uplatnenie práva pri plynutí času pri zlom úmysle veriteľa a pod. Nemožno prehliadnuť fakt, že sú to predovšetkým dodávatelia, ktorí uplatňujú veci na súde. Spory vyvolané spotrebiteľmi sú len veľmi zriedkavé, a preto argument o obchodnom práve a rovnosti „pre všetkých“ je objektívne značne relativizovaný.

21. Zákon č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. OZ. Právna úprava premlčania obsiahnutá v OZ je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 Obchodného zákonníka s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj ustanovení OZ, a to i v otázke premlčania práva žalobcu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútného obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť OZ, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii OZ. Normy obchodného práva sú totiž

v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v OZ a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

22. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na § 52 ods. 2 OZ, ktoré ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvej inštancie pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre žalovaných ako spotrebiteľov. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a žalovanými je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávnych ako aj v obchodnoprávnych vzťahoch.

23. Je preto potrebné uzavrieť, nepopierajúc pritom povahu úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu, že na posúdenie úverového vzťahu zo spotrebiteľskej zmluvy je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku, nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

24. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

25. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp. zn. 4 MCdo17/2014.

26. Právna teória i prax činí rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že *lex posterior* ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti *legis prioris*, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti *legis prioris* nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity „nový zákon“ síce nezakladá právne následky pre minulosť, ale buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchá výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené (sťažovaná výlučnosť). Nepravé spätné pôsobenie zákona len znamená, že nový zákon zachytáva (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

27. Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t. j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti

novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravej retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

28. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zmluvy o úvere, bolo potrebné na daný prípad aplikovať občianskoprávnú úpravu premlčania, ktorá vzhľadom na dĺžku premlčacej doby, je pre žalovaných ako spotrebiteľov priaznivejšia (v porovnaní so štvorročnou premlčacou lehotou podľa Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené závery, odvolací súd sa nemohol stotožniť s odvolacou námietkou žalobcu, poukazujúcou na nemožnosť aplikovať na prejednávany prípad ustanovenia OZ vrátane ustanovení týkajúcich sa premlčania. V zmysle záverov ústavnoprávnej judikatúry ústavný súd akceptuje práve teleologický výklad právnej normy, ako aj interpretačný postup všeobecných súdov, ktorý je spôsobilý v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zisťovaní jej obsahu, účelu a zmyslu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 650/2013). Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie je daná tiež povinnosť eurokonformného výkladu národného práva, so zachovaním nepriameho účinku jednotlivých smerníc (pri naplnení cieľov vysokej ochrany spotrebiteľa garantovaných komunitárnym právom).

29. Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvej inštancie premlčanie uplatnenej pohľadávky posudzoval podľa ustanovení Občianskeho zákonníka v dôsledku čoho nárok považoval za premlčaný, postupoval správne.

30. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu po vyčerpaní uplatnených odvolacích dôvodov, odvolací súd napadnutý rozsudok s použitím § 387 ods. 1 CSP potvrdil, vrátane závislého výroku o náhrade trov konania.

31. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP.

32. V odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej vznikol nárok podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému žalobcovi. Z dôvodu, že žalovaná ale preukázateľne a účelne nevynaložila žiadne výdavky v súvislosti s týmto konaním, ako to predpokladá §251 CSP, odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal s poukazom na čl. 4 ods. 2 CSP.

33. Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).